

๖ ด้วยพระมหากรุณาธิคุณ

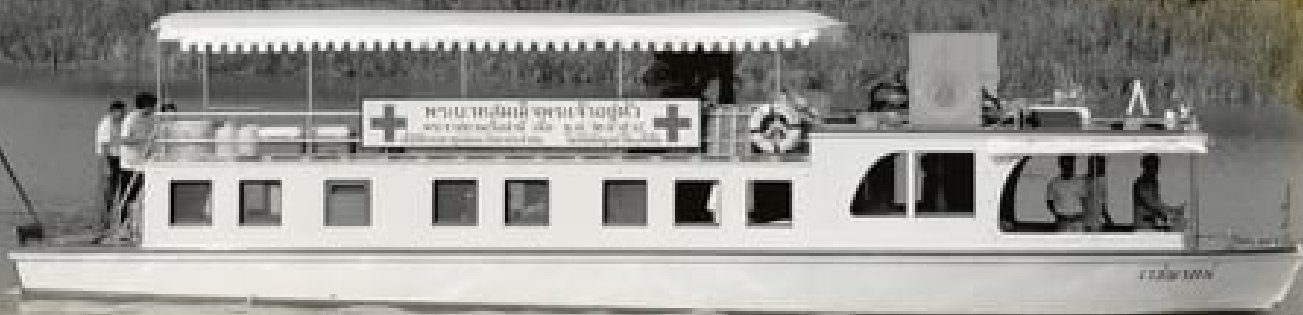
พระราชทานเรือเวชพาหน์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช มีพระราชปรารภว่า ราษฎรที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ตามลำแม่น้ำ ในหลายจังหวัดอยู่โดดเดี่ยวยังไม่มีทางหลวงเชื่อมต่อกับจังหวัด แม้ว่าจะมีการคมนาคมติดต่อกับจังหวัดทางน้ำได้ ก็ห่างไกลโรงพยาบาลประจำจังหวัดมาก ถ้าเจ็บป่วยต้องรักษาพยาบาลแบบโบราณ ซึ่งไม่ค่อยได้ผลในโรคหลายอย่าง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ บริษัทเรือกรุงเทพจำกัด ต่อเรือยนต์ขึ้น ด้วยพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ เพื่อพระราชทานให้ลี้ภัยจากโรคไทยใช้เป็นหน่วยแพทย์เคลื่อนที่รักษาพยาบาลประชาชนตามลำน้ำต่างๆ โดยพระราชทานชื่อว่า "เวชพาหน์" และได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีพระราชทานเรือในวันที่ ๑๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๗ เวลา ๑๒.๐๐ น. ท่าวสุกรี กรุงเทพมหานคร หลังจากสมาคมฯ ไทยได้รับพระราชทานแล้ว ได้ออกปฏิบัติงานครั้งแรก ที่จังหวัดนนทบุรี ในเขตอำเภอปากเกร็ด บางกรวย บางใหญ่ และบางบัวทอง ระหว่างวันที่ ๑๗ มกราคม - ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๗

ต่อมาเรือพระราชทานเวชพาหน์ ได้ออกปฏิบัติงานที่จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นจังหวัดที่ ๓๐๔ ระหว่างวันที่ ๒ กันยายน - ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งในวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๗ หน่วยแพทย์ปฏิบัติงานที่อำเภอสางruk ตรงกับวันที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีบรรจุพระพุทธรูปถวายสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี ณ อุบลรัตน์คอนเจ็คท์ หน่วยแพทย์ได้รับเสด็จที่ ประตูน้ำขอมารคหิการณย์ ตำบลสางruk โดยทั้งสองพระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินประทับเรือเวชพาหน์ ทอดพระเนตรกิจการภายในเรือจนเป็นที่พอพระราชหฤทัยแล้ว จึงเสด็จพระราชดำเนินขึ้นที่แพหน้าวัดสางruk นับเป็นเหตุการณ์แห่งประวัติศาสตร์ ของการปฏิบัติงานหน่วยแพทย์เคลื่อนที่เรือพระราชทานเวชพาหน์

เรือพระราชทานเวชพาหนะ^๕

เป็นเรือไม้สองชั้นขนาดกว้าง ๓.๘๑ เมตร

ยาว ๑๕.๖๔ เมตร

สูง ๓.๗๕ เมตร

เครื่องยนต์ดีเซล ควายักษ์ PERKINS ๖ สูบ ๑๐๐ แรงม้า บรรทุกผู้โดยสารรวมเจ้าหน้าที่ประจำเรือได้ ๓๐ คน ความเร็ว ๘ น็อตต่อชั่วโมง สำนักพระราชวังได้จดทะเบียนเป็นเรือยนต์หลวง และให้อยู่ในความดูแลรักษาของหมวดเรือยนต์หลวง (ปัจจุบันเป็นฝ่ายเรือยนต์หลวงกองพระราชพาหนะ สำนักพระราชวัง) ซึ่งจะจัดเจ้าหน้าที่ประจำเรือในการนำออกใช้ปฏิบัติงาน ตามที่สภาอากาศไทย กำหนดแจ้งขอเป็นครั้งคราว

ชั้นบนเป็นโถงโล่ง ใช้เป็นพื้นที่นอนสำหรับเจ้าหน้าที่หน่วยแพทย์ ทางเดินชั้นล่าง สร้างเป็นห้องตรวจรักษาคนไข้ 2 ห้อง คือห้องทันตกรรม และห้องตรวจรักษาโรคทั่วไป หรือผ่าตัด ห้องนอนเจ้าหน้าที่ประจำเรือ ห้องสุขาและห้องเครื่องยนต์ ส่วนหน้าของห้องตรวจรักษาตามแนวทางเดินทำเป็นคู่มือผนังสำหรับเก็บยาและสิ่งออกมาเป็นชั้นเพื่อจัดยาจ่ายให้คนไข้ได้

กองบรรเทาทุกข์และอนามัย (ชื่อเรียกขณะนั้น) ได้นำเรือพระราชทาน “เวชพาหน์” ออกปฏิบัติงานหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ให้บริการทางการแพทย์แก่ประชาชนผู้อาศัยอยู่ ตามฝั่งแม่น้ำลำคลองตามพระราชประสงค์ตลอดมา ตั้งแต่วันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ.๒๔๙๘ ปีละหนึ่งหรือหลายครั้งระย นานบ้าง สั้นบ้าง และคงไปบ้างเป็นบางปี เนื่องจากบุคลากรจำกัดและมีภารกิจบรรเทาทุกข์ผู้ประสบภัยฉุกเฉินต่าง ๆ เกิดขึ้น เช่น ช่วยเหลือผู้ประสบ ภัยภัยที่แหลมตะลุมพุก จังหวัดนครศรีธรรมราชในปี พ.ศ.๒๕๐๕ ช่วยเหลือผู้ประสบ ภัยครั้งใหญ่ ที่ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือในปีพ.ศ.๒๕๐๙ ช่วยเหลือผู้ลี้ภัยสงครามและคนไทยชายแดน แถบประเทศอินโดจีน ในปีพ.ศ.๒๕๑๘-๒๕๒๘ เป็นต้น

พ.ศ.๒๕๑๒ จำเป็นต้องให้เจ้าหน้าที่ขึ้นมากักนอนบนบกด้วย เนื่องจากจำนวนผู้ปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น แต่เจ้าหน้าที่ ประจำเรือคงพักนอนในเรือตามเดิม เรือพระราชทาน “เวชพาหน์” ได้รับการดูแลจากฝ่ายเรือยนต์หลวงให้อยู่ในสภาพดี อยู่เสมอ สามารถนำออกปฏิบัติงานได้ตามเวลา

พ.ศ.๒๕๒๕ เรือพระราชทาน “เวชพาหน์” มีอายุ ๓๑ ปี เครื่องยนต์บางส่วนเสื่อมสภาพ ฝ่ายเรือยนต์หลวงและช่าง ช่างกรรมอยู่หาเรือ ได้ดำเนินการซ่อมเพื่อนำออกปฏิบัติงานได้ แต่เครื่องยนต์ยังคงขัดข้องหลายครั้ง

พ.ศ.๒๕๓๑ เครื่องยนต์มีสภาพทรุดโทรมลงมาก สภา กษาศาสตร์ไทยได้ขออนุญาตให้เจ้าหน้าที่จากกองทัพอากาศตรวจ สภาพและดำเนินการซ่อมแซม แต่เนื่องจากเครื่องยนต์มีอายุ การใช้งานถึง ๓๑ ปี และไม่มีอะไหล่เปลี่ยน ต้องใช้วิธีแก้ไข และซ่อมแซม ซึ่งในวันที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ.๒๕๓๑ ฝ่ายเรือ ยนต์หลวง กองพระราชพาหนะ และกรมอยู่หาเรือ ผู้ดำเนินการ ปรับปรุงซ่อมแซม ร่วมกับสภาอากาศไทย ได้ทดลอง เครื่องยนต์ โดยทดลองวิ่งจากท่าวาสุกรี กรุงเทพมหานคร ไป อำเภอบางกรี่จังหวัดนนทบุรี ใช้เวลาในการเดินทางไป และกลับรวม ๔ ชั่วโมง เครื่องยนต์เดินเป็นปกติ สามารถ ออกปฏิบัติงานได้

สำหรับการปฏิบัติงานหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ในระยะแรก การให้บริการตรวจรักษา ผ่าตัดเล็ก ทันตกรรม ทำแผล ฉีดยา จัดยา จ่ายยาผู้ป่วย ตลอดจนการกินอยู่หลับนอน ของเจ้าหน้าที่ทั้งหมด ล้วนกระทำในเรือทั้งสิ้น ต่อมาจำนวน ผู้มารับบริการเพิ่มมากขึ้น จึงย้ายการตรวจรักษาขึ้นมานบนบกโดยอาศัยศาลาวัด ทำน้ำ และโรงเรียน ส่วนการจัดยา จ่ายยานั้นยังคงปฏิบัติที่เรือเหมือนเดิม เพื่อให้ผู้รับบริการได้รับรู้ และซาบซึ้งใน พระมหากรุณาธิคุณ จากข้อความบนแผ่นป้ายติดไว้ที่ด้านข้างของเรือทั้งสองด้านว่า

“พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานเรือลำนี้ เมื่อพ.ศ.๒๔๙๘ เพื่อให้บรรเทาทุกข์และรักษาประชาชนโดยไม่คิดมูลค่าใดๆ ทั้งสิ้น”

การปฏิบัติงานหน่วยแพทย์เคลื่อนที่เรือพระราชทานเวชพาหน์

ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๘ ถึง ๒๕๖๒

(รวมปฏิบัติงาน ๑๕๓ ครั้ง)

Total operation between 1955 – 2019

(153 times in provinces)

